

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 11 december 2014

MEDITATIE

De afkomst van Jezus Christus

De Kerk voor wie Matthéüs deze brief schrijft is geen kerk, die wat gemoeidelijk haar kerkdiensten belegt en in alle vrijheid naar Gods huis mag opkomen, zoals wij. Nee, het is een kerk die opgejaagd wordt en die zich haar voormannen, de apostelen, één voor één ziet ontvallen. Zo is het ogenblik van Paulus ontbinding nabij en de ene vervolging is nog niet ten einde of de volgende staat alweer voor de deur. Er is veel christenbloed vergoten en het zal de komende jaren nog erger worden.

En nu gaat Matthéüs voor die Kerk het evangelie schrijven. Voor hen die het kruis bij ervaring hebben leren kennen. En hij doet dat opdat ze dit leven getroost zouden verlaten en

Het boek des geslachts van **JEZUS CHRISTUS, den Zoon van David, den zoon van Abraham.**

Matthéüs 1:1-17

ten laatste voor de rechterstoel van Christus zonder verschrikken zouden verschijnen. En wat doet hij dan? Nee, zeg! Daar neemt hij zijn pen ter hand en gaat hij zijn eerste hoofdstuk voor het grootste gedeelte vullen met namen! Matthéüs voert ons in dit eerste hoofdstuk als het ware langs de grafzerken van tientallen personen uit het Oude Testament.

Lees maar. Abraham gewon Izaäk, en Izaäk gewon Jacob, en Jacob gewon Juda, enzovoort. Tweeënveertig namen noemt hij in totaal. Als we het aan tafel na de maaltijd voorlezen, zitten de kinderen heen en weer te wippen op hun stoel. 'Ach, daar zijn het kinderen voor'; zeggen we dan. En inderdaad. Maar de volwassenen dan? Wat moeten zij dan met dit rijtje namen? Zou dat hun wel enige vertroosting kunnen geven? Matthéüs dreunt ze, droog en monotoon achter elkaar op. En als hij ze allemaal heeft genoemd zegt hij: "Broeders nu heb ik u de namen genoemd, maar nu wil ik ze ook nog samen met u gaan tellen". En daar is Matthéüs aan het tellen geslagen. Al de geslachten van Abraham tot David zijn veertien geslachten, en van David tot de Babylonische overvoering zijn veertien geslachten, en van de Babylonische overvoering tot Christus zijn veertien geslachten.

Ja, maar Matthéüs wat moeten we hier nu mee? Waarom doet u dit toch? Dat is misschien ook uw vraag wel. Moge-

lijk slaat u de namenregisters in Gods Woord wel gewoon over bij het lezen, omdat ze u niets zeggen. Toch hebben ze ons wat te zeggen. Anders zouden ze niet in Gods geopenbaarde Woord staan. Kijkt u maar eens mee. Matthéüs noemt in dit eerste hoofdstuk drie perioden van Israëls geschiedenis. De eerste periode is een opgaande lijn van Abraham naar het koningschap van David. De tweede een neergaande lijn van David naar de ballingschap en de derde de weg terug naar het koningschap van Jezus.

Ziet u dan niet dat in deze lijn Christus in de ware menselijke natuur geboren is? Dat Hij doorwerkt en Zijn gemeente zal bouwen? Is dat dan geen troost? En dan moet u eens zien welke namen hij noemt. Ja, hij noemt zelfs namen van vrouwen die in de regel niet voorkwamen in de geslachtregisters bij de Joden. En al helemaal niet de namen van heidense vrouwen die een slecht leven leidden. Maar hier noemt hij de naam van Thamar die overspel pleegde en de naam van Rachab de hoer. De naam van Uria's vrouw, Bathséba en die van Ruth de Moabietische. Ja, als we goed naar deze namen kijken, is er nogal wat op deze vrouwen aan te merken, maar Matthéüs noemt ze allemaal op. Zeg, mag ik eens vragen: zou u ook in dit rijtje van overspeelsters en zondaren genoemd willen worden? Niet?

Dan moet u eens kijken wie hier als laatste genoemd wordt. Jezus Christus, Gods Zoon, voortkomend uit dit menselijk geslacht. Ja, Jezus is waarlijk mens geworden. En Hij at met hoeren en tollenaars lezen we in datzelfde Woord van God. Hij wordt hier ook in dit rijtje geslachten genoemd en u wilt hier niet bij gerekend worden? Wat zegt u? U wilt uzelf eerst nog wat opwerken misschien, en u voelt u beter dan de namen die genoemd worden? Wat is het dan toch nodig dat u ontdekt wordt aan uw boze en zondige bestaan en gaat leren zeggen: "Ik hoor bovenaan het lijstje van zondaren te staan. Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog".

Opdat u zou gaan roepen om Deze Zaligmaker en dat ware adventsleven in

Inhoud

- 1 De afkomst van Jezus Christus
- 2 Tekst met tekst vergeleken (10)
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Borderline
- 5 Even maar...
- 6 Advent - het derde, koninklijke ambt (3)
De beloofde Hogepriester
- 7 Commentaar:
Een kerk die bij mij past
- 8 Leer de jongen de eerste beginselen (2)
- 10 Voor u gelezen
- 11 Boeknieuws
- 13 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 15 Kerkdiensten

uw hart gevonden mocht worden. We zien hier zo de staat van Zijn vernedering in de lijn van de geslachten, waar we namen lezen van enigen van heidense afkomst, opdat daarmede aangewezen zou worden, dat ook grote zondaren, deel zouden hebben aan de geboorte van Christus, zo zeggen onze kanttekeningen.

Wat een troost! En tenslotte vervult God zo én Abraham én David in Jezus Christus. Hij Die de Zoon is van Abraham en van David. En Hij zal Zijn volk verlossen van hun zonden. Hij is het Zaad Davids en Hij gaat door in de lijn der geslachten door Woord en Geest. En bij dat Woord van God hoort ook dit gedeelte. Opdat we door Gods Geest onderwijs zouden mogen ontvangen en het u tot troost mag zijn. Daarom is er ook verwachting voor u, voor uw

man, uw vrouw, uw kinderen en kleinkinderen. Hij regeert Zijn kerk en Hij is al eeuwen lang door bezig haar te vergaderen. Zo prijst Matthéüs Hem bij ons allen aan. Als Hij het is, naar Wie Abraham heeft verlangd en op Wie David heeft gehoopt, en uit deze geslachtslijn voortkomt, dan moet u toch niet net doen alsof Hij u niet voor eeuwig zalig maken kan. Dan kan het schijnen alsof de Heere Zijn hand stilhoudt, maar Zijn werk gaat toch door. Door de hand van Christus zal Zijn werk naar Zijn welbehagen gelukkig voortgaan. En, ja het is waar; de kerk wordt van alle kanten bedreigd en de zuivere prediking wordt tegengestaan, maar Zijn werk gaat door. Dwars door alles heen.

Krimpen a/d IJssel, ds. C. van Ruitenburg

leek aanvankelijk te gaan om een gewone Statenvertaling met een eenvoudiger woordgebruik. De huidige versie van de SV zou te moeilijk zijn voor buitenstaanders. Ook voor jongeren en ouderen binnen de kerk zou de Bijbeltaal te ouderwets en vaak onbegrijpelijk zijn. Is dat echt zo? Over die vraag moeten we serieus nadenken. Laten we niet te gauw in de verdediging springen. De taalkloof is inderdaad groot en ze lijkt alleen maar groter te worden. Het is dan ook een goede zaak dat de GBS bezig is aan dit gegeven iets te doen. Het is hoog tijd daarvoor!

We moeten echter wel beseffen dat de Stichting HSV veel verder is gegaan dan het vereenvoudigen van archaisch taalgebruik. Ze maakt daar ook geen geheim van. In haar publicaties geeft ze aan dat niet een *hertaling* maar een *herziening* haar voor ogen stond. Veel plaatsen worden dan ook *anders* vertaald. We zouden daarom beter kunnen spreken van een *nieuwe vertaling*, waarbij gepoogd is zoveel mogelijk van de Statenvertaling mee te nemen. In mijn artikelen heb ik dit onderbouwd met meerdere voorbeelden. Ik ga die niet herhalen maar geef er nog twee illustraties van.

Volgens de SV wordt Israël in Ezechiël 12:2 “een wederspanning huis” genoemd. De HSV maakt er “een ongehoorzaam huis” van. “Weerspanning” is hetzelfde als rebels, opstandig, hardnekkig. Het wijst op actief verzet. Ik heb er niet alleen de grondtaal op nagekeken, maar ook veel andere Bijbeluitgaven. Ze wezen vrijwel allemaal in dezelfde richting. Het is niet duidelijk waarom de HSV hier gekozen heeft voor een zwakker woord. Ik noem een ander voorbeeld. De SV spreekt in Ezechiël 16:6 van een pasgeboren kind dat *vertreden* ligt in zijn bloed. In de HSV ligt het kind te *trappelen* in zijn bloed. Ook dat is nogal een verschil. De Hebreeuwse werkwoordsvorm is hier niet gemakkelijk te vertalen. Terwijl een taalwetenschapper als Gesenius de lezing van de SV steunt, kan de HSV zich beroepen op andere linguïsten (zoals Keil en Delitzsch). Ik ga hier voorbij aan de kwestie wie er gelijk heeft. Ik merk alleen op dat de HSV hier - net zoals op veel andere plaatsen - een andere keuze maakt dan de Statenvertalers. Wie de HSV gebruikt alleen “omdat ze begrijpelijker is en makkelijker leest” moet dit wel terdege beseffen!

Een “must” voor jongeren?

Ik kom nog even terug op het argu-

10

Tekst met tekst vergeleken

SV en HSV

De artikelen over de Herziene Statenvertaling hebben heel wat respons opgeleverd. Blij verrast was ik met de vele positieve reacties. Het waren er meer dan ik had durven hopen. Omdat de tijd ontbreekt iedereen persoonlijk te bedanken, wil ik dat

Meer dan ooit is het van belang om samen stil te zijn rondom Gods Woord.

graag bij dezen doen. Ik doe dat ook aan het adres van allen die kritisch hebben gereageerd, althans wanneer dat gebeurde in opbouwende zin. Dat laatste was helaas niet altijd het geval. Zo schreef iemand dat niemand op deze stukjes zat te wachten, dat het om een achterhoedegevecht ging en dat ik mijn tijd wel beter kon besteden. Merkwaaardig genoeg kwamen zulke reacties vooral uit onze eigen kring, en dan niet alleen van leden maar zelfs van ambtsdragers. Het kan soms vreemd gaan. Vlak na een boze brief kreeg ik een telefoontje van een collega uit de PKN die zijn hartelijke instemming betuigde met de artikelen en vertelde dat hij ze had uitgedeeld onder zijn kerkenraadsleden en belijdenis-catechisanten. “Het kan verkeren”, zei Brederode.

In mijn laatste artikelen wil ik terugblikken en samenvatten. Vervolgens wil ik nog op enkele punten wijzen, om daarna af te ronden.

Geen hertaling maar herziening

Een aantal jaren geleden ontstond vanuit de Gereformeerde Bond het initiatief om te komen tot de uitgave van een herziene Statenvertaling. Het

ment dat jongeren de SV niet meer begrijpen en daarom een vertaling als de HSV zouden nodig hebben. Dit argument wordt telkens weer gehoord. Soms hoor je zelfs dat we de SV moeten loslaten uit bewogenheid met onze jonge mensen. Met andere woorden, wie blijft omzien naar het verleden koestert een museumstuk en heeft geen hart voor de jeugd. Het is niet alleen onjuist de dingen zo te stellen; het is ook ronduit grievend. Wie zo spreekt doet hetzelfde wat voorstanders van de SV nogal eens wordt verweten: hij tast mensen aan in hun persoonlijke integriteit. Zo mogen we niet met elkaar omgaan!

Op 4 december 2010 werd de Herziene Statenvertaling gepresenteerd. Op dezelfde dag publiceerde het Reformatorisch Dagblad het verslag van een ontmoeting tussen ds. H. Russcher, voorzitter van de Stichting HSV, en ds. G.J. Clements. Tijdens hun gesprek kwam die bewogenheid met jongeren nadrukkelijk aan de orde. Graag verwijs ik naar dat krantenartikel.

De argumenten die broeder Clements in dat verband gebruikte laat ik nu rusten. In ieder geval hebben ze nog niets van hun actualiteit verloren.

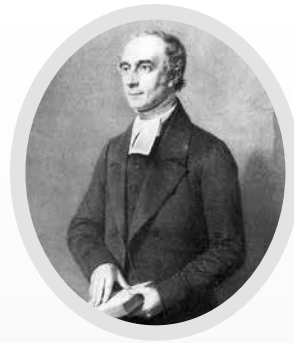
Er is echter een punt dat ik wil onderstrepen. Vaak wordt erop gewezen dat jongeren zich óók inspannen om vooruit te komen in hun studie en dat ze op hun smartphones ook de weg wel weten te vinden. Ik doe daar niets van af. Maar ik denk dat we als ouders ook onze verantwoordelijkheid hebben. Lezen we zelf trouw in de Bijbel? Nemen we de tijd voor huisgodsdiensdienst, op zondag en in de week? Hoe lezen we de Bijbel aan tafel? Doen we dat eerbiedig of lezen we snel even "een stukje"? Vragen we onze kinderen ooit wat ze ervan begrepen hebben? Pakken we de kanttekeningen er weleens bij? Is er aandacht voor *hun* vragen? Helpen we in de beeldcultuur van vandaag mee aan het bevorderen van een leescultuur?

Meer dan ooit is het van belang om samen stil te zijn rondom Gods Woord. Het is niet genoeg om vast te houden aan de Statenvertaling. Het Woord zal een plaats moeten hebben (of krijgen) in ons leven, zichtbaar en jaloersmakend. Als dat gemist wordt, redden we het niet. Niet met het oude, ook niet met nieuwigheden en zeker niet met kunstgrepen!

(wordt vervolgd)

Krabbendijke,

ds. C. Sonneveld

dr. Kohlbrugge
1803-1875

Ziet, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn naam IMMANUEL heten.

Jesaja 7:14

Het is toch wonderbaar hoe God en mensen tezamen komen. Er is toch eigenlijk een kloof die dit volstrekt onmogelijk maakt. Die kloof is ontstaan door de zonde. Hoe komen nu die beiden tezamen, die anders voor eeuwig gescheiden moeten blijven? Deze verborgenheid ligt in één Naam, die ik voor uw oren en harten blijmoedig verkondig. Deze Naam is: Immanuël.

Hoewel er nu velen zijn die met de lippen 'Immanuël' kunnen zeggen, zo kan toch niemand met het hart de Heere Jezus zijn Immanuël noemen en Hem als zodanig begroeten, liefhebben en loven, tenzij het hem van boven gegeven is, dat wil zeggen tenzij hij door de Heilige Geest van de Vader geleerd is.

Toen de tijd vervuld was, heeft God Zijn Zoon gezonden, geboren uit een vrouw.

Immanuel, 'God met ons', die Naam is het levenswater voor de dorstigen, is de vrije en geopende fontein, die de inwoners van Jeruzalem hebben tegen de zonde en tegen de onreinheid. Van deze Naam 'Immanuel' gaat kracht uit, om allen te genezen die door vele duivelen zijn bezeten en gekweld. Dit is een geneesmiddel voor allen die doodziek zijn en door de beet van de helse slang zijn vergiftigd. 'Immanuël'. Is er nog nood, hebt gij nog te vrezan bij deze Naam, o alle gij treurigen van Sion?

Maar u klaagt dat daarbinnen in het hart alles overhoop ligt, dat in het hart alles vernield, doods en leeg is, dat niets dan zonden en dood in het hart zitten. U, die in duisternis en schaduw des dood gezeten bent, zie omhoog, Hij is het licht des levens! "Immanuël", wat zegt het? Van eeuwigheid heb Ik u liefgehad. Hier is de oorzaak om u te verblijden. Is Hij u niet genoeg? Daar Hij met u tevreden is, wilt u het niet zijn met Hem? Op Hem gezien! Moedig de sprong gewaagd in de zee van de vrije genade, er is geen gevaar, daar valt men, daar zinkt men in de armen van eeuwige ontferming en grote barmhartigheid. Hij is met u!

Immanuël heeft de eeuwige straf voor ons gedragen, de gerechtigheid, die door de Wet geëist werd voor ons verworven, de genade des levens heeft Hij over ons laten komen. Hij bracht ons in Zijn dood weer tot God.

God met ons! Welk een Leidsman op onze pelgrimstocht. O, Wie is Hij en wie zijn wij! En toch, en nochtans. Wat vraagt gij mij naar de grond van mijn hoop, o gij vijand van mijn ziel? De grond ligt niet in mijn, maar in Zijn doen. En nu Hij met ons is, Hij, de Sterke God, sterk in liefde, sterk in macht, genezen zal Hij, leiden zal Hij, dragen zal Hij, en geduld hebben, en Zich steeds ontfermen met hartelijke ontferming.

'Immanuël', dat zij ons wachtwoord in het leven!

'Immanuël', dat zij onze grond tegen het beschuldigende geweten!

'Immanuël', dat zij onze troost in de nood vanwege onze zonden, in het lijden omwille van de gerechtigheid. Wees niet bevreesd, o mijn ziel. Wat zijt gij zo onrustig in Mij! - zo spreke eenieder die deze Naam met zijn hart noemt-Immanuël zal het voorzien. Gaat het in het gericht, Hij gaat mee. Hij blijft bij ons, een trouwe Pleitbezorger.

Immanuël van de moederschoot af aan, Immanuël in de ouderdom, Immanuël in het leven, Immanuël in de dood. Eeuwig, eeuwig zullen wij in Zijn zalig licht, eeuwig, eeuwig voor Zijn aangezicht Zijn Naam noemen: 'IMMANUEL'

dr. H.F. Kohlbrugge

Borderline

Zeer impulsief gedrag, moeite met contacten, een negatief zelfbeeld, stemmingswisselingen, suïcidale gedachten, zelfbeschadiging, boosheid, extreme reacties, zwart-wit-denken, afwezig zijn.

Binnen de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is Stichting Hulpverlening (aan psychisch zieken) actief. Aan het woord zijn de pastoraal werker en een bestuurslid.

Het woord "Borderline" leest u regelmatig in kranten en tijdschriften. Er is gelukkig meer aandacht voor deze ziekte en er is hierover steeds meer bekend. Er gaat een wereld van strijd, zorgen en verdriet achter schuilen. In dit artikel lichten we een tipje van de sluier op met als doel: een praktische handreiking.

Boodschappen doen

Het is twee uur. Moeder kijkt in de kast. Er is geen brood meer. Nog gauw even boodschappen doen, want over een uur komen de kinderen uit school. Ze neemt de auto en rijdt naar de supermarkt. De kar wordt volgeladen. Tegenover de supermarkt is een speelgoedzaak. 'Wacht, even een cadeautje uitzoeken'. Als de keuze beperkt blijkt, wordt ze heel boos, stapt weer in de auto en rijdt dan naar het winkelcentrum in de stad. Rond vier uur rijdt ze terug. Ze heeft nieuwe gordijnen gekocht voor de slaapkamer. Geweldig blij! Bij thuiskomst ontdekt ze dat de kinderen er nog niet zijn. Zou zij vandaag uit school met de kinderen naar het zwembad gaan? De angst maakt haar machteloos.

Wat is Borderline?

Een ander woord voor Borderline is emotieregulatiestoornis. Het 'regelen' van emoties is verstoord. De persoon gaat gebukt onder een langdurig patroon van gedragingen en gedachten. Het is een onvermogen om op adequate wijze met emoties en gevoelens om te gaan. Er is geen controle over de emoties en daaronder lijdt men. Aan de buitenzijde is dit vaak niet zichtbaar. De persoon voert vooral een innerlijke strijd met angst, agressie, eenzaamheid, leegte, spanning, negatieve gedachten, onzekerheid, perfectionisme of controle. Er gaapt

een kloof tussen gevoel en verstand. Per persoon is dat verschillend. Borderline kan zich op verschillende manieren uiten. Er kan sprake zijn van zeer impulsief gedrag, moeite met contacten, een negatief zelfbeeld, stemmingswisselingen, suïcidale gedachten, zelfbeschadiging, boosheid, extreme reacties, zwart-wit-denken of afwezig zijn. Ook dit is per persoon verschillend. Daarom wordt Borderline niet altijd herkend. De gevolgen voor de persoon en de omgeving zijn zeer groot. Daaruit kunnen weer andere problemen volgen, zoals relatie-, seksuele, drank- of drugsproblemen. 'Mishandeling, verwaarlozing, seksueel misbruik in de jeugd komen vaak voor bij mensen met Borderline. De helft van mensen met Borderline is mishandeld of seksueel misbruikt. Wordt emotionele mishandeling meegeteld, dan ligt dit aantal nog hoger', aldus Trimbos.

Bij het ouder worden kunnen de verschijnselen afnemen. Goede therapie is heel belangrijk. Borderline kan zeker leiden tot opname. Stichting Hulpverlening bezoekt deze mensen op verzoek van de kerkenraad in de Particuliere Synode Zuid. Samenvattend, kenmerken van Borderline zijn: sterke wisselingen in stemmingen, gedachten en gedrag.

De persoon

Wat betekent Borderline voor de persoon zelf? Het wordt wel omschreven als continu in een achtbaan van gevoelens zitten. En het gaat maar door. Alles buitelt over elkaar heen. Er is

geen moment van rust en stabiliteit. Dit is heftig en heel vermoeiend. De sterk wisselende emoties putten iemand uit.

De persoon heeft ook veel last van de gevolgen. Een gevoel van leegheid kan zeker voorkomen. Heftige emoties maken relaties moeilijk of zelfs onmogelijk. Zo iemand kan last hebben van star vasthouden aan bepaalde dingen of wensen. Therapieën worden gestart en mogelijk weer heel snel afgebroken. Een goede begeleiding door familie of partner is eigenlijk onmisbaar.

Het is een zwaar lijden. Laten we dat niet onderschatten! Wie anders dan de Heere God kan hierbij echt innerlijke verlichting en ondersteuning geven?

Wat de ene keer precies goed is, kan een andere keer juist averechts en ongewenst zijn.

De omgeving merkt dat er iets is, maar, wat is er eigenlijk aan de hand? Het gedrag van de persoon is onvoorspelbaar. Wat de ene keer precies goed is, kan een andere keer juist averechts en ongewenst zijn. Dat geeft onzekerheid. De persoon wordt mogelijk steeds meer op afstand gehouden. En dat terwijl hij/zij innerlijk juist zo'n sterke behoefte aan contact, begrip en erkenning kan hebben. Het vraagt bijzondere gaven om toch contact te houden.

Het is een zwaar lijden. Laten we dat niet onderschatten! Wie anders dan de Heere God kan hierbij echt innerlijke verlichting en ondersteuning geven?

Man of vrouw

Getrouwd zijn met een persoon met Borderline is echt een opgave. Er is ontzettend veel geduld, wijsheid, liefde en tact nodig. Misschien moeten we wel zeggen: het is niet alleen vol te houden. Professionele hulp, een vertrouwde praatpaal en enkele stevige vriendschappen zijn onmisbaar. Anders gaat een partner eraan onderdoor. Laten we veel bewondering en waardering hebben voor de partner. Laat deze partner niet alleen staan! Hulp vragen doen we doorgaans niet zo snel. Laten we oog hebben voor onze naasten!

Laten we mantelzorg bieden (de partner waar nodig en mogelijk in het gezin tijdelijk vervangen), zodat de partner ook gelegenheid heeft voor de normale dingen van het leven. Enkele uurtjes tijd voor een hobby of enkele dagen vakantie kunnen zoveel bete-

kenen. En laten we vooral ook met en voor de partner bidden.

Pastoraal

‘Kom, laat ze zich niet zo aanstellen. Hup, gewoon aan het werk, stoppen met dat gedoe!’ Het is gemakkelijk uitgesproken, maar zou de persoon daarmee geholpen zijn? Zou het echt zo werken?

Helaas moet met pijn worden vastgesteld dat soms zo gedacht en gesproken wordt. Daartegen willen we met klem waarschuwen. Want wat geeft het afstand en verwijdering. En wat kunnen de wonden hiervan lang schrijven.

De Heere Jezus toont een bewogen hart. Hij was en is met innerlijke ontferming bewogen over de zondaar. Is dat ook onze houding? Ook mensen met Borderline zijn zondaren. Maar zij hebben een bijzondere last te dra-

gen. Mogen wij als ambtsdrager deze last meedragen?

De Heere is niet alleen ontfermend, maar in Christus ook genadig en vergevend. Hij is het Die ‘hoeveel het zij, genadig wil vergeven’ (Ps. 103:2). De Psalm vervolgt: ‘Uw krankheên kent en liefderijk geneest; Die van ’t verderf uw leven wil verschonen’. Nodig is genade voor het hart en... (dagelijks) leven.

Laat liefde, geduld en gebed uw leven kleuren. Mensen met Borderline hebben u nodig. Partners kunnen niet zonder hulp en pastorale zorg. Maar ook de praktische kant is belangrijk. Laat de vrijwillige thuishulp hiervoor toegerust zijn en hiervoor bijzondere aandacht hebben.

Waarde,
Ooltgensplaat,

G. van Veldhuisen
K.J. Nipius

Even maar...

Goed bedoeld

Het is zo'n 15 kilometer van Kirjath Jearim naar Jeruzalem. De afstand zal afgelegd worden met een nieuwe wagen (2 Sam. 6:3), die door runderen getrokken wordt. Het is Davids begeerte dat de ark des Heeren in de koningsstad zal zijn, opdat de koningsstad Godsstad zou mogen worden. De ark is immers het teken van Gods onaantastbare heiligheid en genadige tegenwoordigheid. Boven het verzoendeksel wilde Hij afdalen tot een schuldig en dwaas volk. En vandaar wilde Hij spreken. De verbondsark was het meest centrale van de Oud-Testamentische-eredienst (vers 2). Alles wordt in gereedheid gebracht voor het vervoer. Het wordt een blijde (feest)dag met veel muziek en zang (vers 5).

Maar deze vreugde wordt wreed verstoord. Uza die naast de wagen loopt valt plotseling dood neer. Als door de bliksem getroffen. Iedereen is met stomheid geslagen, ook David. Wat een slag! Een treurig einde van een mooie dag. En waarom? De trekdieren dreigden

te struikelen(6); de wagen dreigde te kantelen; de ark gaat schuiven. Het enige dat Uza doet is zijn hand uitstrekken om dit te verhinderen. Is dat nu zó erg dat hij dit gebaar met de dood moest bekopen? Is dat nu niet (al) te streng? Is dat wel rechtvaardig? Hij bedoelde het toch goed?

Ja, zo redeneren wij in onze blindheid en vijandschap tegen de Heilige. Toch ligt er een waarschuwing in voor ons. Want wat is er nu werkelijk gebeurd? Hoe ziet de Heere dit? En hoe ziet de Heere onze godsdienstige verrichtingen?

De Heere had uitdrukkelijk bepaald dat de ark gedragen moest worden en niet vervoerd (Num. 4: 15). Dat doen de heidenen, die niet beter weten (1 Sam 6:8). Daarbij moesten de kinderen van Kahath dat doen en niemand anders. Op het aanraken van de ark heeft de Heere duidelijk de dood bedreigd (Num. 4: 15). Zo was Gods geopenbaarde wil. Uza was bij de ark opgegroeid. Hij heeft hiervan geweten. Toch is de strengheid van Gods gebod en de heiligheid van de ark

niet zo diep in zijn ziel gebrand, dat hij zijn handen heeft kunnen terughouden. Het is voorbarige onbedachtzaamheid (vers 7) geweest. Een overtreding van Gods gebod die voortkomt uit een te grote gemeenzaamheid met het heilige; een gebrek aan eerbied voor de door God Zelf gegeven voorschriften ten aanzien van de eredienst, de heiligheden Gods. Daarom is Uza niet te verontschuldigen. Dat mogen wij ook niet doen...

In de dienst des Heeren is geen plaats voor menselijke willekeur. Zijn dienst is heilig zoals Hij Zelf heilig is. Alle eigenwilligheid is zonde. Willekeur eert God niet - hoe goed ook bedoeld - maar ont-eert Hem. Zijn dienst is gebonden aan Zijn openbaring in Zijn Woord. Laten we toch in alle eenvoud vragen naar *Zijn wil* en naar *Zijn weg*. Alle muziekinstrumenten zwijgen! Want de Heilige spreekt hier en maakt alleen de dienst uit. Elk dienen buiten Zijn Woord roept Gods toorn op. Hoe goed wij het ook mogen bedoelen.

v. A.

Advent - het derde, koninklijke ambt

Een koninkrijk... bestendig, een stoel vast...

'Doch uw huis zal bestendig zijn en uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht; uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid'.

2 Samuël 7:16

Omdat wij in het paradijs in onze diepe val drie ambten zijn kwijtgeraakt, heeft de Middelaar - wonder toch - drie ambten op Zich genomen om te herstellen wat wij verwoest hebben. Hij immers werd Profeet (Advent 1) om blinden en dwazen te onderwijzen en te leiden. Hij werd Priester (Advent 2) om Zichzelf tot een schuld-, brand- en dankoffer te geven, Zijn Bloed te storten, te sterven, te bidden en te zegenen. En Koning om ellendigen en dwazen te verlossen, vast te houden en te bewaren. Deze drie ambten werden al in het Oude Testament profetisch voorzeggd.

Een koninkrijk

Hoewel het uit genade de begeerte van Davids hart was geworden om voor de HEERE een huis, de tempel, te bouwen, mocht hij dit toch niet doen. Dat voorrecht was weggelegd voor zijn zoon Salomo. De profeet Nathan deelt dit aan David mee. Er kleeft teveel bloed aan Davids handen. En, zegt de HEERE: 'Gij zult Mijn Naam geen huis bouwen' (1 Kron. 22:8). Ik zal u een huis maken, zo lezen we in vers 11 van 2 Sam. 7. Hoe helder geven onze kanttekenaren de betekenis weer: 'De HEERE zal uw koninkrijk bij uw nakomelingen bestendig maken, en (wat veel meer is) de HEERE zal uit uw zaad de Messias naar het vlees verwekken, Die een eeuwig koning over Zijn volk zal zijn. Deze profetie moet men also verstaan, dat zij eensdeels ziet op Salomo, als een voorbeeld des Heeren Christus, anderdeels op Christus, Wiens voorbeeld hij geweest is'.

Met deze verklaring is ten diepste ook de betekenis van vers 16 gegeven. Lezer, alleen door eenzijdige genade Gods, door wedergeboorte en een waar zaligmakend geloof worden we onderdaan van deze Koning, Die Da-

vids troon beklom. Smeekt daar toch gedurig om. Aangrijpend als we door de Doop wel het veldteken van deze Koning aan ons voorhoofd dragen, maar ons hart geven aan de zwarte koning der hel, de vorst der duisternis.

Tot in eeuwigheid

Tot tweemaal toe lezen we in dit tekstvers de woorden: 'tot in eeuwigheid'. Een eeuwig Koning en een eeuwig koninkrijk. Hier, zo zeggen de kanttekenaren, 'wordt het geestelijk koninkrijk van Jezus Christus bedoeld, hetwelk eigenlijk alleen eeuwig is'. Immers, van Saul werd het koninkrijk afgescheurd, daar wijst het woordje 'doch' op in onze tekst. Maar de Middelaar is al in eeuwigheid gezalfd tot Koning over Sion. En voor eeuwig. Over heel Zijn uitverkoren kerk. Over al de gegebenen Zijns Vaders. Onze Koning is van Israëls God gegeven. Een geschonken Koning, vanuit het eeuwig welbehagen aan Zijn Kerk. En: Psalm 93: 'Gij hebt Uw troon van eeuwigheid gegrond!' Een genadestoele, een genadetroon! De troon van de Messias is van eeuwigheid gegrond. Zijn koninkrijk zal ook zijn tot in eeuwigheid. De vraag is echter: werd Hij mij geopenbaard en geschonken? Werd dat koninkrijk ook in mijn hart opgericht? Of tobt u daar nooit over? Is dat voor ons geen vraag? Hoe kan dit dan geweten worden? Ach, waarheid en genade gaan voor Zijn aanschijn henen. Werden we reeds krachtadig vanaf onze eigen tronen gestoten en leerden we reeds als een goddeloze huichelaar buigen voor Zijn troon? Werden we wáárgemaakt door Hem en voor Hem? En leerden we vervolgens dat het recht is, eeuwig recht, als Hij ons voorbij zou gaan? Hij zal immers leiden 't zacht gemoed in het effen recht des HEEREN! Wat valt het dan voor zulken eeuwig mee. Hij zal noodduftigen verschonen en aan armen, uit genâ Zijn hulpe ter verlossing tonen.

Bestendig en vast

Deze troon ontleent aan gerechtigheid en gericht zijn vaste steun. En

Hoewel het uit genade de begeerte van Davids hart was geworden om voor de HEERE een huis, de tempel, te bouwen, mocht hij dit toch niet doen.

staat op onwrikbare steunpilaren. Op onwankelbare gronden. Zij is gegrond in de eeuwige barmhartigheid en liefde Gods jegens de Zijnen en ze is bovendien gegrond op het bloed van de Koning Zelf. Bovendien ligt er een vastgestaafd genadeverbond aan ten grondslag. Voor die troon zullen wij allen geopenbaard worden op de oordeelsdag. Als alle elementen brandend zullen vergaan, zal alle knie zich buigen. Alleen een eeuwig verschil, voor u en mij, hóe we dan zullen buigen. Hij lere ons in de genadetijd door genade hier buigen voor Hem, Die op de genadetroon zit, in het stof!

Voor uw aangezicht

Zie kanttekening 32. Het begin van de vervulling van deze belofte mag David zien en aanschouwen in zijn zoon Salomo. Waaruit hij vertrouwen mag dat ook de rest in vervulling zal gaan. En zo mag hier in het strijdperk van dit leven een arme, in zichzelf verloren Kerk, toch wel eens hoop krijgen: 'k Zal nooit herroepen, hetgeen Ik eenmaal heb gesproken, hetgeen uit Mijn lippen ging blijft vast en onverboden. Die in 't stof ligt neergebogen, wordt door deze Koning opgericht. Die Zelf door het stof kroop in Gethsemané.

Hardinxveld-G'dam, ds. W.J. Karels

Een kerk die bij mij past

'Kerken moeten meer openstaan voor zoekers' zo meldde het RD eind vorige maand op de voorpagina. De uitspraak was van prof. dr. J. de Hart van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Zijn instituut had een rapport uitgebracht over maatschappelijke organisaties in Nederland. De kerken werden daar ook toe gerekend.

De teneur van het rapport was dat veel organisaties tegenwoordig moeite hebben om mensen aan zich te binden. Zeker als het gaat om een langdurige binding die ook inhoudelijk wat voorstelt. Vooral kerken en politieke partijen hebben het moeilijk. Zij zijn de laatste halve eeuw fors in ledental teruggelopen.

Het advies van De Hart, die ook bijzonder hoogleraar is aan de Protestantse Theologische Universiteit, was dat kerken zich moeten instellen op die nieuwe situatie. Voor iedere levensfase kiezen mensen tegenwoordig wat bij hen past. Dat kan ook een kerk of religieuze gemeenschap zijn met een voor hen aantrekkelijke sfeer en uitstraling.

Spirituele zoekers

Er zijn inderdaad heel wat mensen op zoek naar een diepere levensvulling. Op zoek naar een antwoord op allerlei levensvragen die zich aan een mens kunnen opdringen. Spiritualiteit is tegenwoordig in. Veel mensen voor wie de christelijke geloofswaarheden hebben afgedaan (of die daar nooit in opgevoed zijn) vinden dat er toch wel 'iets' moet zijn. Iets wat het hier en nu overstijgt. Zij zijn inderdaad spirituele zoekers.

Is dat positief? In ieder geval geldt ook hier het Bijbelwoord dat er niemand is die God zoekt (Rom. 3:11). Wij zijn van nature zoekers van eigen eer en zoeken het heil waar het niet te vinden is. In onze tijd geldt bovendien in sterke mate dat mensen zichzelf als mondig beschouwen en zich niet de wet willen laten voorschrijven. Kerkelijke dogma's zijn niet populair. Ook niet bij religieuze zoekers. Niet de waarheidsvraag staat centraal, maar de vraag of

het hun aanspreekt, of ze er een goed gevoel bij hebben.

Een binding met een kerkelijke gemeente voor de rest van hun leven zoeken ze eigenlijk niet. Ze blijven zolang ze het als positief ervaren. Zo gaan ze trouwens in veel gevallen ook om met hun huwelijk of hun relatie.

Een kerk die je vrijlaat

Binnen de kerken zie je trouwens dezelfde tendensen, zij het wat minder uitgesproken. Eind jaren negentig verscheen er een boekje van de hand van de emeritus hoogleraar dr. G. Dekker en zijn latere opvolger dr. H.C. Stoffels, onder de titel *Een kerk die bij mij past*. Daarin doen beide godsdienstsociologen verslag van hun onderzoek onder belijdeniscatechisanten in de toenmalige Gereformeerde Kerken.

De gereformeerde belijdenisgeschriften waren bij deze jonge mensen volstrekt niet meer in beeld. Dat het in de kerk vanouds ging om eeuwig heil of onheil, daarvan gold hetzelfde. Ze zochten naar een kerk die bij je past, die je ondersteunt in je geloof, maar je daarbij geheel vrijlaat. De kerk moest je ook niet voorschrijven hoe je moet leven. Dat is jouw eigen keuze. Kortom een typische consumentenhouding. Gaan die tendensen onze gemeenten voorbij? Natuurlijk, het is nog lang niet zo erg als een halve generatie geleden in de Gereformeerde Kerken. Gelukkig niet. Maar elementen van deze mentaliteit zijn hier en daar ook onder ons te bespeuren.

Dan staat niet meer de waarheidsvraag voorop. Niet meer de vraag of het Woord van God zuiver verkondigd wordt, maar veeleer of je je ergens thuis voelt (of het een warme gemeente is) en de boodschap je aanspreekt. En krijg je wel voldoende ruimte om jezelf te zijn? Want jouw keuzes, daar gaat het immers om.

Menselijkerwijs gesproken

Inderdaad, het geloof is een persoonlijke zaak. Maar het geloof bindt ook samen. Niemand mag op zichzelf blijven staan, maar ieder is schuldig zich bij de ware kerk te voegen (art. 28

NGB). Om zich te stellen onder haar onderwijzing, vermaning en tucht.

Het Evangelie is niet naar de mens. Als het goed is, presenteert de kerk zich niet als een kerk die bij u of mij of jou past. Maar het Evangelie is wel voor de mens. Het is het brood des levens voor zoekers en voor mensen die menen het gevonden te hebben waar het niet is. Die boodschap moet dan ook worden uitgedragen.

Menselijkerwijs gesproken is er meer verwachting dat die boodschap (enige) ingang vindt bij mensen die zoekende zijn. Meer dan bij mensen die in eigen oog hun zaakjes voor elkaar hebben. Zoals dat ook geldt ten aanzien van mensen die veel tegenslagen te verwerken hebben en voortdurend met de zorgen en moeiten van het leven geconfronteerd worden.

Maar voordat zoekers vindere worden van het heil dat nooit vergaat, is een wonder nodig. Een wonder dat de Heilige Geest werkt. Zonder dat werk zijn onze spirituele behoeften alleen op onszelf gericht. Het gaat er om dat wij 'alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus' (2 Kor. 10:5).

Voor moderne mensen is dat een gruwel. Dat strijdt volstrekt met alle hedendaagse noties van menselijke keuzevrijheid, ontplooiing en zelfbeschikking. Maar in de grond van de zaak geldt dat ook voor hen die in de kerk zijn opgegroeid. Ook dan is een wonder nodig om gewillig onder dat juk te mogen buigen. Het is onverdiende genade als dat geschonken wordt. Maar we mogen er ook van zingen: 'Looft Gods macht die onbeperkt, gadeloze (weergaloze) wond'ren werkt'.

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Niet de waarheidsvraag staat centraal, maar de vraag of het hun aanspreekt, of ze er een goed gevoel bij hebben.

Leer de jongen de eerste beginselen

Vanuit de Commissie Catechese

In het vorige artikel hebben we u een indruk gegeven van de twee hoofdpagina's van een les uit de methode *Heidelbergse Catechismus*. Zoals daar geschreven, vormen deze pagina's het hart van de les die behandeld wordt. Als we in de methode de bladzijde omslaan, volgen de twee hierbij afgedrukte verwerkingspa-

gina's. Deze zijn bedoeld om de catechisanten zich de stof meer eigen te laten maken en ook enige verdieping aan te brengen.

Leervragen methode HC

In de methode *Heidelbergse Catechismus* opent het verwerkingsgedeelte altijd met enkele *Leervragen*. Deze

Leervragen zijn kort en zo eenvoudig mogelijk gehouden. Ze zijn geschikt voor jongere catechisanten en voor catechisanten die moeite hebben met leren. Voor het leren van de catechismusvragen en - antwoorden - kan de lengte en de moeilijkheidsgraad immers een belemmering zijn. Elke les bevat een of meer Leervragen waarbij het antwoord bestaat uit een Bijbeltekst. Verder is onder de Leervragen door de methode heen het hele Kort Begrip opgenomen. De volgorde van de Kort Begrip-vragen is aangepast aan de volgorde van de Catechismus. In de methode *Hellenbroek* zijn deze extra Leervragen niet opgenomen, omdat de vragen van Hellenbroek zelf geschikt zijn om als leervragen te dienen.

Leervragen

- KB 30** | Is er anders geen Zaligmaker?
Nee; want er is onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden, dan de Naam van Jezus; Hand. 4:12.
- KB 31** | Waarom wordt Hij *Christus*, dat is Gezalfd, genaamd?
Omdat Hij met den Heiligen Geest is gezalfd, en van God den Vader is verordend, tot onzen groten Profeet, tot onzen enigen Hogepriester, en tot onzen eeuwigen Koning.
- Wat is het verschil tussen de naam Jezus en de naam Christus?
Jezus is Zijn eigenaam, dat wil zeggen: Zijn persoonsnaam, en Christus is Zijn ambtsnaam.
- Wat houdt de zalving tot een ambt in?
Hij is aangesteld van Godswege.
Hij is door God bekwaamgemaakt om het ambt te vervullen.
- Wat doet Christus als Profeet?
Onderwijs geven op de weg des levens.
Psalm 25:9. Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen Zijn weg leren.
- Wat doet Christus als Priester?
Door Zijn leven te geven voor de Zijnen, worden zondige mensen weer met God verzoend.
Hebreeën 10:14. Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.
- Wat doet Christus als Koning?
Door Zijn Woord en Geest regeert Hij Zijn volk; zo bewaart Hij hen bij de verkregen verlossing.
Matthéüs 28:18. En Jezus bij hen komende sprak tot hen, zeggende: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.
- Wat zegt de engel Gabriël over het Koningschap van Christus?
Lukas 1:33. En Hij zal over het huis Jakobs Koning zijn in der eeuwigheid, en Zijns Koninkrijks zal geen einde zijn.

Ankerplaatsen

1

Verordineren

In Hebreeën 1 wordt Christus vergeleken met de engelen.

- Lees Hebreeën 1:8 en 9. Wie heeft wie gezalfd met olie?
- Wat zie je op het plaatje hiernaast?
- Waar ziet de hoorn met olie op? (Zie ook Hebreeën 1:8).
- Waarmee is Christus gezalfd? (Zie Lukas 4:18).
- Wanneer vond de verordining van Christus plaats? (Lees Psalm 2:6 en 7 en Spreuken 8:23).

2

Verborgen raad en verlossing

'De hele hoofdinhoud van onze wijsheid, voor zover die althans als ware en deugdelijke wijsheid aangemerkt mag worden, bestaat eigenlijk maar uit twee delen: kennis van God en kennis van onszelf. Omdat die met vele banden aan elkaar verbonden zijn, is het echter niet gemakkelijk uit te maken welke van deze twee het eerst komt en de andere uit zichzelf voortbrengt' (*Institutie*, Joh. Calvijn).

- Welke verborgen raad maakt de Heere bekend, volgens Calvijn?

Ankerplaatsen in beide methoden

In beide methoden gebeurt de verwerking en verdieping van de leerstof aan de hand van zogenaamde *Ankerplaatsen*. Deze benaming maakt duidelijk dat de catechisant het geleerde moet 'verankeren'. Deze Ankerplaatsen zijn steeds verbonden aan een Kernbegrip dat op de tweede hoofdpagina staat.

We onderscheiden drie soorten Ankerplaatsen die alle een eigen logo of kenmerk hebben:

- Bijbels-leerstellige, waarin een Bijbelgedeelte, een stukje uit een belijdenisgeschrift of een onderwijzende passage uit een ander boek behandeld wordt. Kenmerk: een boek.
- Praktisch-apologetische, waarin

een verband gelegd wordt met de betekenis van de leerstof voor het dagelijks leven. Ook is van belang jongeren weerbaar te maken in het contact met sekten, andere religies en de steeds verder seculariserende medemens. Kenmerk: een wereldbol.

- Persoonlijk-bevindelijke, waarin de jongeren gewezen worden op de Bijbelse bevinding die met de behandelde leerstof samenhangt. Ook wordt geprobeerd jongeren te laten nadenken over wat een bepaald onderdeel van de geloofsleer voor hen persoonlijk betekent. Kenmerk: een mensfiguur.

Samenvattend is de structuur van beide methoden dus:

- op de eerste pagina van de les: de vragen uit de Heidelbergse Catechismus of uit Hellenbroek;
- op de tweede pagina van de les: de Leertekst met de Kernbegrippen;
- op de derde en vierde pagina van de les: de Leervragen (alleen HC) en de Ankerplaatsen.

Deze structuur wordt in alle circa 60 lessen van beide methoden toegepast.

In het volgende, laatste artikel willen we u een schets geven van de wijze waarop een catechisatieles verloopt.

(wordt vervolgd)

ds. G.W.S. Mulder,
P. van Vijven,

Zoetermeer
Yerseke

- Wat is het verband tussen bovenstaand citaat en het werk van Christus als Profeet? (Zie ook Johannes 1:18 en 15:15).
- Het werk van Christus in de harten van Zijn volk wordt 'bediening' genoemd. Ook predikanten hebben een bediening. Wat is hun werk? (Zie 2 Korinthe 5:18). Leg deze tekst in eigen woorden uit.

Christus als Koning

'Christus is een eeuwig Koning, Dewelke zonder onderdanen niet zijn kan (...). En deze heilige Kerk wordt van God bewaard, of staande gehouden, tegen het woeden der gehele wereld; hoewel zij somwijlen een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen' (*Nederlandse Geloofsbelijdenis*, citaat uit artikel 27).

- Wat zie je van de Koninklijke macht van Christus tijdens Zijn omwandeling op aarde? (Zie Lukas 4:29-30 en Johannes 18:6).
- Zeg in een paar zinnen wat Guido de Brès in dit artikel wil vertellen?
- Noem een voorbeeld waarbij de Kerk 'als tot niet schijnt gekomen te zijn'.
- Vergelijk bovenstaand citaat met Lukas 18:8. Komt dat wel overeen met dat Christus een Koning is 'Dewelke zonder onderdanen niet zijn kan'? Waarom?

4

Christus regeert Zijn Kerk door middel van de ambten

- Wat is het profetisch, het priesterlijk en het koninklijk ambt? Leg dat uit. (Zie Romeinen 12:6-8).
- Ook vandaag zijn er drie ambten in de kerk. Noem die. Op welke plek op de foto dienen ze?
- Hoe worden de ambtsdragers verkozen?
- Wie maakt hen bekwaam?
- Had Christus in Zijn drie ambten ook deze bekwaammaking nodig? (Zie Psalm 40:3 berijmd, en Matthéüs 3:16).
- Hoe dient onze houding te zijn ten opzichte van ambtsdragers? (Zie Hebréeën 13:17).

5

Christen zijn

- Er zijn atheïstische mensen die zeggen dat ze christenen haten. Niet omdat ze christen zijn, maar omdat ze het niet zijn.
- Augustinus zegt: 'Getuig, desnoods met woorden.'

- Wat betekent het eerste citaat?
- Wat is een christen volgens antwoord 32? Noem twee dingen. (Zie ook 1 Korinthe 6:15 en 1 Johannes 2:27).
- Hoe laat je het christen-zijn in de dagelijkse praktijk zien?
- Waarom is het christenleven te herkennen? (Lees ook Filippenzen 3:20 en 21).
- Wat bedoelt Augustinus in dit verband met het tweede citaat?

Uit het leven van ds. M. Heikoop

Toen Heikoop nog ouderling was, deden zich eens moeilijkheden voor. Hem werd voorgesteld dat de Heere al lang van Nederlands kerk geweken was. Als instelling Gods bestond deze niet meer. Zij lag dermate onder het oordeel door alle scheuringen dat de bediening des Geestes haar totaal was onttrokken. Wat praatte men nog over geroepen dienaren des Woord? Die waren er sinds de dagen na Van der Groe al niet meer geweest.

Dat Heikoop van 's Heeren wege het ouderlingenambt had aanvaard en dat hij in de toekomst nog tot het predikambt zou worden geroepen, was dus inbeelding en bedrog! Met deze en nog veel inwerpselen meer, te veel om op te sommen, werd hij een ganse week aangevallen. En hij leende zijn oor aan de verklager der broederen.

De zondag brak aan. In de morgen-dienst was het zijn beurt om voor te gaan. Doch hij besloot thuis te blijven en niet naar de kerk te gaan. Trouwens, hoe eerder dat zaakje daar doodliep, hoe beter. In de gemeente, althans in de consistoriekamer, begreep men niets van het wegblijven van Heikoop en in de middag begaven zich enige van zijn vrienden naar zijn woning.

Tot hun verbazing troffen zij de ouderling gezond en wel, gekleed in zijn doordeweekse kleren, in zijn woonkamer aan. Eén van de medebroeders vroeg naar de reden van zijn verzuim betreffende de morgen-dienst.

Heikoop gaf aan dat hij onkerkelijk was geworden en stelde de aanwezigen al zijn vermeende grieven voor. Tot staving van zijn gevoelen las hij enkele gedeelten voor uit een bundel biddagpredikaties van Van der Groe. Dat hij een onjuist gebruik van deze oudvader maakte, zou hij deze avond nog leren.

Zijn medebroeder die met wijsheid te werk ging, beantwoordde Heikoops relaas kort en op verwonde-

rende toon: 'Wel man, ik bemerk dat u zeer veel nieuw licht hebt ontvangen. Wij kunnen veel van u leren'. Hij liet na de zoëven geuite stelling uit te leggen en het gesprek doofde in een benepen stilzwijgen.

Inmiddels naderde de tijd om zich kerkwaarts te begeven voor de avonddienst. Heikoop, die zich in het nauw gedreven gevoelde, zei tot zijn bezoekers: 'Jongens, jullie moeten opstappen, anders kom je te laat in de kerk'.

'Te laat voor de kerk?' sprak zijn ambtsbroeder. 'Welnee man, daar gaan wij niet meer heen. Wij blijven onder uw nieuw verkregen licht verkeren. Laat die dwaze mensen daar-ginds maar heengaan'.

Wederom verstreken enige minuten van spanning. Nu begon Heikoop zijn bezoekers heftig aan te sporen, zijn woning te verlaten om toch op tijd in de leesdienst aanwezig te zijn. 'Welnu, was het antwoord van zijn ambtsbroeder, wij zullen gaan, op voorwaarde dat u meegaat en uw hedenmorgen verzuimde beurt waarneemt'.

Maar Heikoop gaf te kennen dat hem zulks geheel onmogelijk was. De ander zei: 'Als u niet anders weet, dan moet u zich maar vrijmaken van de mensen in de gemeente, door hen onder het oog te brengen dat de Heere van Zijn Kerk geweken is'.

Aan het meegaan naar de kerk was nu geen ontkomen meer. Heikoop gaf zich ogenschijnlijk gewonnen en trok haastig andere kleren aan. Maar hij bedacht een ander middel om het onmogelijke, waar hij nu voor geplaatst werd, te ontgaan. Als hij bij het kerkgebouw aankwam zou hij het hazenpad kiezen. Evenwel, ook hierop was zijn ambtgenoot berekend. Deze hield hem in het oog en toen zij bij de kerk aankwamen, pakte hij Heikoop bij de schouder en duwde hem de kerk binnen.

Even later stond Heikoop, terwijl al zijn leden beefden, bij de kathedraal,

niet wetende hoe het gaan moest. Toen hij zich tot de lessenaar keerde, viel zijn oog op het opengeslagen Psalmbok en daar las hij Psalm 32 vers 5:

*Wil toch niet stug,
gelijk een paard, weerstreven,
Of als een muil,
door domheid voortgedreven;
Gebit en toom,
door 's mensenhand bestierd,
Beteuglen 't woest en redeloos gediert;
Laat zulk een dwang
voor u niet nodig wezen,
Wie God verlaat
heeft smart op smart te vrezén;
Maar wie op Hem vertrouwt,
op Hem alleen,
Ziet zich omringd
met Zijn weldadigheén.*

Het greep hem zo aan dat hij het voorlezen van dit vers nauwelijks kon volbrengen. Elk woord was een zaak! Het voor te lezen hoofdstuk was Johannes 14. Daar las hij hoe Christus Zijn jongeren vertroostte en hun de belofte schonk van de Heiligen Geest. Onder het lezen brak de strik waarin Heikoop geraakt was. De Kerk lag vast in het Vaderharte Gods. Christus, zo ontwaarde hij, had Zijn Kerk veel te lief en te duur gekocht, dan dat Hij haar zou verlaten. Niettegenstaande haar ontrouw zou Hij Zijn Geest niet van haar wegnemen, zolang zij op aarde zal bestaan. Hij zag hoe dat volk een Pleitbezorger in de hemel had aan de rechterhand des Vaders, maar ook een Pleitbeslechter in zijn hart op aarde. Ook werden al zijn voorgaande ontmoetingen uit deze algenoegzame Fontein bij vernieuwing bevestigd. De dadelijke bediening des Geestes werd hem weer geschonken, waardoor hij de onderhouding der Kerk, in het bijzonder ook door de ambtelijke bediening, in tegenstelling van de aanblazing van de vorige dagen, bevestigd kreeg.

Dat alles droeg hij uit in het gebed. De gemeente kreeg de indruk dat er met Heikoop iets bijzonders aan de hand was.

Sinds deze avond durfde Heikoop nooit meer beweren dat de bediening des Geestes en de voortzetting van de ambten in het overblijfsel van Nederlands Sion had opgehouden te bestaan. En hij kon het principiële onkerkse in anderen evenmin tolereren.

Bron: "Het leven en de arbeid van ds. M. Heikoop"

DE RAAD DES VREDES

Het hoogstvolmaakt, noodzaak'lijk Wezen,
Dat nooit naar waarde wordt volprezen,
- d' Hoogwaardige Drieënigheid -
Heeft van all' eeuwigheid besloten
Zijn roem en luister te vergroten
Als zijnd' een God van zaligheid.

Het was des Godheids wil aan velen
Der zondaars Zichzelf mee te delen
En die te doen in 't glanzig licht
Van Zijn volmaakte aanschijn wand'len,
Maar niet met hen in strafheid t' hand'len
Of naar der zonden zwaar gewicht.

Maar, wijl de zondaar, van zijn krachten
Beroofd, geen zaligheid kon wachten,
Of God moest Zijn rechtvaardigheid
Ten laatsten penning toe voldaan zien;
Hij kan geen kwaad onschuldig aanzien
Waartegen wet en reden pleit.

Dus sprak Jehovah tot Zijn Zone:
'Mijn Zoon, Mijn Heerlijkheid, Mijn Krone,
Afschijnsel van Mijn eeuwig licht,
Ik draag U op een Koninkrijke,
Dat in geen eeuwen zal bezwijken;
Verzoen Gij slechts Mijn aangezicht.

* van richting doen veranderen

Ik wil door recht geheiligd wezen
En Mijn rechtvaardigheid doen vrezen
En doen bij iegelijk ontzien.
Stel Gij Uzelve tussenbeide
Om voor het onrecht straf te lijden,
Zo zult Gij zaad in menigt' zien.

Verbind U om eens neer te treden,
Omkleed met menselijke leden,
Tot het vervullen van de Wet;
Om aan 't vervloekte hout te sterven,
Om tot Uw eigendom te erven,
Die waren in de dood gezet.

Dat Koninkrijk zult Gij bestieren
En eeuwig doen Uw Godheid viere
En zwenken* naar Uw raad en wil,
'k Zal van U, als profeet, ontvangen
Uw Woord, en daaraan blijven hangen
Met U alleen Mij houden stil.

Gij zult hen uit de beke drenken
Van Uw verdienst' en eeuwig schenken
't Genot van Onze Heerlijkheid
Dan zullen Wij door vreugdezangen
Van hen gedurig roem ontvangen
Voor die verkregen zaligheid.'

Johannes d' Outrein

BOEKENNIEUWS

**'U bent mijn Schuilplaats',
Bijbels dagboek over de Psalmen,
van C.H. Spurgeon; samengesteld
door mevrouw J. Kranendonk-Gijssen;
omslagontwerp en vormgeving Albert**

**Bloemert; ISBN 978 94 6278 0231;
uitg. de Banier, € 19,50.**

Toch maar weer even uit de boekenkast
genomen: de vijf oude, kloeke delen van

'de Psalmen Davids van de hand van ds.
C.H. Spurgeon. Met ophelderende aante-
keningen van beroemde godgeleerden,
uit het Engels vertaald door Elisabeth
Freijstadt, uitgegeven bij D. Los in Am-

sterdam (z.j.) Het is namelijk uit deze historische uitgave dat een waardevol dagboek is samengesteld door mevrouw Kranendonk-Gijssen, die in dit verantwoordelijke werk al heel wat ervaring heeft mogen opdoen. Deze zorgvuldigheid is goed merkbaar. Eerlijk moet ik bekennen altijd wat aarzeling te moeten overwinnen bij het gaan lezen van Spurgeon; ook gedachtig aan de waarschijnlijk terechte uitspraak: 'waar Spurgeon ophoudt, gaat Philpot verder'. Toch ben ik daarin opnieuw bij het lezen in dit dagboek beschaamd. Deze 'beschamende' ervaring had ik al bij het lezen van deel 1 en 2 van zijn 'Pastorale adviezen'. Daar staan zulke kernachtige hoofdstukken in! En trouwens ook bij het raadplegen van bovengenoemde bron tijdens de voorbereiding van een preek over de Psalmen.

Uit deze bron is dus geput voor dit waardevolle dagboek. De volgorde van de 150 Psalmen wordt vanaf 1 januari gewoon gevolgd. Na Psalm 150 op 31 december staan nog meditaties voor Nieuwjaar over Psalm 91, Goede Vrijdag over Psalm 22, Pasen over Psalm 69, Hemelvaartsdag over Psalm 47, Pinksteren over Psalm 72 en ten slotte voor Kerst over Psalm 40 vers 8: 'Toen zeide Ik 'Zie, Ik kom...'. Het is verleidelijk om te gaan citeren. Met het oog op het kerkelijk jaar iets uit deze laatste Psalm dan maar:

'Toen...' *'Wanneer is dat geweest? Dat was op het moment toen het duidelijk was, dat de ellende van de mensen niet opgeheven kon worden door brandoffers en slachtoffers. Toen is de Heere Jezus in eigen Persoon tussenbeide getreden. Hij heeft gezegd: Zie, Ik kom...'* *Zie het aan, gij hemelen, aarde en plaatsen onder de aarde! Hier is iets wat uw aandacht en de blik van uw ogen waard is. Ga ervoor zitten en overdenk met ernst dat de onzienlijke God in de gelijkenis van ons zondig vlees wilde komen! De On-eindige wilde als een Kindje aan de borst van Zijn moeder Maria liggen. En deze Immanuël heeft niet 'iemand' gezonden, maar Hij is Zélf gekomen. Hij is gekomen in eigen Persoon. Geheel vrijwillig heeft Hij Zijn ivoren paleizen verlaten en is gekomen om in onze ellende te verblijven. En dat op de bestemde tijd, zoals het geschreven was in de rol der boeken. Zó was het vermeld in Gods raadsbesluit. De geheimvolle rol van Gods voorbeschikking, die door Zijn voorzienigheid stukje bij beetje wordt ontrold, bevatte een geschreven verbond, namelijk dat het goddelijke IK in de volheid van de tijd zou neerdalen op de aarde, om datgene te doen wat door geen offers van stieren en bokken tot stand kon worden gebracht! Hij had lust om Gods welbehagen te doen.'*

v. A.

"Vergeten wereld; eerste ontmoetingen met de Yali's in het bergland van Papua", Siegfried Zöllner; uitg. Boekencentrum, Zoetermeer; ISBN 978 90 239 2788 4; 334 blz.; € 15,-.

Op 19 mei 2011 werd in Angguruk, in het centrale bergland van Papua, een jubileumkerkdienst gehouden. Het was vijftig jaar geleden dat de eerste zendelingen zich in dit gebied vestigden. Duizenden belangstellenden zijn hiervoor naar de vallei gekomen. Op deze jubileumdag komt sterk de vraag van de Yali's naar voren: 'Wat heeft jullie destijds tot het besluit gebracht om naar ons in Angguruk te komen?' Deze vraag wordt gesteld aan de zendelingen van het eerste uur: ds. Siegfried Zöllner en zendingsarts Wim Vriend. Zöllner vertelt over de verkenningvluchten en de moeilijke zoektocht naar een vlak terrein waarop een vliegveldje aangelegd kon worden. Twee oude Yali's krijgen dan het woord en zij getuigen: 'God heeft ons achter de bergen opgezocht en gevonden. Hij heeft jullie naar ons toegestuurd'.

In 2013 verscheen in Duitsland "Vergesene Welt", geschreven door de pionier Siegfried Zöllner. In dit boek beschrijft hij hoe hij in 1960 door de Rheinische Mission uitgezonden werd naar Nederlands Nieuw-Guinea om samen met de Nederlandse zendingsarts Wim Vriend te gaan werken onder de volstrekt geïsoleerd levende Yalitam in het bergland. Ze komen terecht in een wereld van oorlog, bloedwraak en kannibalisme. En het duurt vele jaren voordat het Evangelie doorwerkt en de pacificatie in het gebied een feit is. Een hoofdman zegt in de beginperiode tegen Siegfried, die hem het heilzame van Gods geboden voorhoudt: 'Jullie hebben de Bijbel, wij hebben onze tradities'. In 1973 keert Zöllner terug naar Duitsland.

Het is een goede gedachte geweest van dokter Vriend om dit boek in het Nederlands te vertalen.

Het is opvallend dat zending Zöllner erg voorzichtig en geduldig te werk gaat als het gaat om veranderingen in de Yalitam-samenleving. Zo is hij terughoudend als het gaat om fetisj verbranding: het moet niet opgelegd zijn, maar vanbinnen uit komen. Zöllner ziet scherp dat er een geheel nieuwe levensoriëntatie nodig is

voor de Yali-samenleving. Opvallend is het ook met hoeveel respect hij schrijft over alle inheemse krachten die bij het zendingswerk betrokken waren.

Het is verleidelijk om dit boek te leggen naast bijvoorbeeld het boek "Jali's van de Pass Valley" van dr. Chris Fahner. Beide boeken gaan over dezelfde stam.

Het gebied waar de ZGG haar pioniersarbeid begon, grenst aan het Yaligebied waar Zöllner en Vriend werkten. In verschillende hoofdstukken schrijft Zöllner over een kleine gereformeerde kerk uit Nederland die hulp vraagt bij de eerste fase van haar zendingswerk. Daarbij komt ook ds. G. Kuijt ter sprake: 'Gerrit was een rustige, bedachtzame man, een goede spreker, maar in praktische zaken een beetje onhandig'.

Uitvoerig gaat hij dan in op de pogingen van Kuijt om in Kosarek een vliegveld aan te leggen. In een interview in het RD laat hij weten: 'Gerrit Kuijt was een zeer conservatief mens in zijn opvattingen, ook in religieuze opzicht. Hij was gestempeld door de enge wereld van zijn kerkverband en accepteerde die ook. Dat zijn organisatie veel geld had merkte men bij zijn ondernemingen'.

Misschien speelt bij deze mening een rol dat in de boodschap van Zöllner de horizontale dimensie van het Evangelie - vrede onderling, recht en gerechtigheid in de samenleving - vrij sterk benadrukt wordt. Wellicht verklaart dit ook waarom gekozen is voor de titel "Vergeten wereld", ondanks het feit dat de oude Yali's op de jubileumbijeenkomst benadrukten dat God hen opgezocht had en hen niet vergeten was.

Waddinxveen,

C. Janse

"Duur gekocht", ds. J. Koster; uitg. Koster, Barneveld, 2014; ISBN 978 90 5551 772 5; 196 blz.; jubileumprijs € 10,- (na 31 dec. € 15,90).

Als geboren Zeeuw heeft hij geen Zeeuwse gemeente gediend. Wel was ds. J. Koster voor zijn predikantschap acht jaar ambtsdrager in Yerseke. En als predikant heeft hij menige (week) dienst in onze provincie mogen vervullen. Velen zullen zijn preken zich herinneren.

Het was merkbaar dat ds. Koster op de preekstoel in zijn element was, zeker als hij verklaren mocht in welke weg God

en een zondaar door Christus verzoend worden. Dan was het soms of hij niet kon stoppen met preken, zo vol was hij van het wonder van soeverein welbehagen voor verloren zondaren.

Dit alles blijkt uit een bundel preken die onlangs verscheen en die dit kalenderjaar voor een klein prijsje te koop is. Tien euro voor tien preken is echt een uitzondering. Het boek "Duur gekocht" bestaat voornamelijk uit vrije stoffen. We treffen preken aan over bekende stoffen zoals de geloofsbelijdenis van Job (Job 19:25-27, een preek die ik me nog levendig herinneren kan), en de bekering van Manasse. Maar ook staan er preken in over teksten waarover minder vaak wordt gepreekt, maar die wel heel inhoudrijk zijn, zoals 1 Korinthe 16:22 en Kolossensen 3:4. Drie preken gaan over het bijbelboek Openbaring. Daarin klinkt door de ernst van de komende wederkomst en in het bijzonder het eeuwige geluk van Gods kinderen.

Uit de toepassingen van de preken blijkt dat ds. Koster jong en oud wel jaloers wilde maken op de dienst des Heeren. Elke verontschuldiging om onbekeerd te blijven wilde hij afnemen. De ruimte bij God vandaan, vanuit Zijn eeuwig welbehagen in Christus, klinkt in elke preek door.

Als ds. Koster vanuit de overvloed van het hart mocht preken, duurde de dienst meestal langer dan anderhalf uur. Daardoor zijn sommige uitgegeven preken misschien wat lang voor de leesdiensten, hoewel er in dit boek ook verschillende staan die heel goed voor de leesdiensten gebruikt kunnen worden. Dat geldt wel in het bijzonder de inhoud van de preken. De dienst des Heeren mocht ds. Koster ruim twintig jaar aanprijzen. Ruim twintig jaar na zijn plotseling sterven gebeurt dat nog door zijn nagelaten preken.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

"Kijk&Lees-2"; Verhalen over het leven van de Heere Jezus, Laura Zwoferink; Uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2600 0; 167 blz.; € 25,50.

In het tweede deel van "Kijk&Lees" staan verhalen over het leven van de Heere Jezus.

De kinderbijbel begint en eindigt met een prachtige plaat

over Palestina; een landkaart in kleur, waarop de drie regio's staan: Judea, Galilea en Samaria.

In deze kinderbijbel staan 26 verhalen. Van de aankondiging van de geboorte van de Heere Jezus tot de uitstorting van de Heilige Geest. Eén verhaal is ongeveer 4 tot 6 pagina's lang. Het is ook mogelijk om een verhaal in gedeelten te lezen. De verhalen zijn heel beeldend beschreven. De schrijver wil de kinderen als het ware deelgenoot maken.

De eerste vier verhalen gaan over Zijn geboorteaankondiging en Zijn kinderjaren.

Het eerste verhaal gaat over de priester Zacharias. Hij is op weg naar Jeruzalem. Hij verlangt ernaar om ook als priester het reukoffer te mogen brengen in de tempel. En het lot valt op hem. Tijdens zijn werk in de tempel staat er opeens een engel naast het altaar. Het verhaal eindigt met het ongeloof van Zacharias en het geloof van Elisabeth.

Het vierde verhaal gaat over de voorstelling in de tempel.

Daarna volgen er 15 verhalen over Zijn leven als Man en Mens. Vooral de verhalen die bekend zijn bij de jongere kinderen worden hier verteld. Johannes doopt Jezus, wonderen en gelijkenissen van de Heere Jezus en tot slot het verhaal van

Zacheüs de tollenaar. De verhalen sluiten af met zeven verhalen over de heilsfeiten van Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaartsdag en Pinksteren.

Aan het einde van elk verhaal staat een aantal gespreksvragen. Als je goed naar het verhaal hebt geluisterd, of het met aandacht hebt gelezen, zijn de vragen goed te beantwoorden; voor zowel jongere als wat oudere kinderen. Ook is het mooi om aan de hand van de vragen verder met uw kind(eren) over het verhaal te praten.

De prachtige tekeningen zijn gemaakt door Peter Nuyten. Deze zijn vaak zo groot als de pagina's. Af en toe is de tekst hierdoor, vooral voor kinderen, soms moeilijker te lezen.

De kleuren die gebruikt zijn passen ook bij 'de sfeer' van de geschiedenis. De tekeningen laten duidelijk de emoties van de mensen zien, zoals bij het verhaal van de 'Tien melaatse mannen'. Het verdriet op het gezicht, maar ook de opgeheven armen, omdat er blijdschap en vrede is in het hart van die ene Samaritaan.

Om voor te lezen voor kinderen vanaf 5 jaar en voor wat oudere kinderen om zelf te lezen. Van harte aanbevolen voor zowel thuis als op school.

Ridderkerk,

Ida Molendijk

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Arnhem:

ds. R.A.M. Visser te Terneuzen;

Te Leiderdorp:

ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Lynden (VS):

ds. J.M.D. de Heer

te Middelburg-Centrum;

Te Rock Valley (VS):

ds. F. Mulder te Rhenen;

Te Rotterdam-IJsselmonde:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Te Sioux Center (VS):

ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

BEDANKT

Voor Borssele: ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Clifton (VS):

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Voor Sunnyside (VS): ds. C. Vogelaar

te Grand Rapids Covell Avenue (VS).

■ MUTATIES KERKELIJK

JAARBOEK 2014

* Pag. 228, **gemeente**

HOEDEKENSKERKE.

Het adres van de scribe, M.P. Marijs, is m.i.v. 20 december 2014: Steigerweg 4, 4433 BA Hoedekenskerke.

* Pag. 261, **gemeente LISSE.**

Het adres van de scribe, K. Brandeman, is gewijzigd in: Darwinplantsoen 34, 2163 JM Lisse.

Diens e-mailadres is nu:

scribe@gergemlisse.nl

■ UITVERKOOP BOEKJES BIJ KERKELIJK BUREAU WOERDEN

I.v.m. opruiming van ons magazijn bieden wij de volgende uitgaven aan tegen scherpe prijzen:

Louter Genade van €4,90 voor € 2,-

In goede orde van €5,50 voor € 2,-

De Dordtse Kerkorde van €4,00 voor € 2,-

De heilige huwelijke staat van €4,95 voor € 2,-

Zijn verbond en woorden van €4,50 voor € 2,-

Voorname Besluiten GS 1983-1999 van €8,- voor € 2,-

Acta 1907-1959 van €39,50 voor € 10,- (incl. verzendkosten).

Voor deze uitgaven geldt op=op. U kunt uw bestelling plaatsen bij het Kerkelijk Bureau via kbgg@kbgg.nl of doorgeven via tel. (0348) 489900. Bovengenoemde prijzen zijn *exclusief* verzendkosten, tenzij anders vermeld.

■ KERSTBIJENKOMST TE 'S-GRAVENPOLDER

De oudervereniging Helpende Handen, afd. De Bevelanden, nodigt u uit om de kerstbijeenkomst bij te wonen op **zaterdag 13 december, aanvang: 14.30 uur**, in de Elimkerk, Langeweg 61 te 's-Gravenpolder. Opening door ds. S.W. Janse. Bijbelvertelling door meester Krien Weststrate. Tijdens deze middag is er een crèche aanwezig. Deze bijeenkomst wordt georganiseerd in het bijzonder voor mensen met een verstandelijke handicap. Ook familieleden en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

■ KERSTMIDDAG TE WERKENDAM

Kerstmiddag op **zaterdag 20 december**, aanvang: 14.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 47, m.m.v. clubkoor Mefibóseth en vertelling door dhr. Brijder.

■ ZANGAVONDEN

Barendrecht

Kerstzangavond op **zaterdag 20 december**, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente van Barendrecht, Ploegwei 1, m.m.v. het Dirkslands mannenkoor, en het meisjeskoor en het gemengd koor Hamma-

aloth uit Alblasserdam. Leiding en meditatie: ds. L. Terlouw. Collecte t.b.v. schuldelging kerkgebouw.

Beekbergen

Kerstconcert op **zaterdag 20 december**, samenzang vanaf 19.15 uur, aanvang concert: 19.30 uur, in de Oude Kerk te Beekbergen, m.m.v. mannenkoor Jubilate Deo uit Apeldoorn en enkele instrumentalisten. Leiding en meditatie: student W.A. Zondag.

Den Haag

Kerstzangavond op **zaterdag 20 december**, aanvang: 19.45 uur, in de Bethaniëkerk in Den Haag, Oude Boomgaardstraat 43, m.m.v. gemengd koor Eben-Haëzer uit Scheveningen en enkele instrumentalisten. Appelwoord: evangelist G. Baan. Collecte t.b.v. evangelisatie.

Ermelo

Kerstzangavond op **zaterdag 13 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Eben-Haëzerkerk van de Geref. Gemeente te Ermelo, Hanengewei 69, m.m.v. kinderkoor Jong Adoraïm en gemengd koor Adoraïm uit Ermelo, en mannenkoor Jubilate Deo uit Apeldoorn. Algehele eiding: ouderling Verschoor.

Gouda

Kerstzangavond op **zaterdag 20 december**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b, m.m.v. de gemengde koren Sursum Corda uit Gouda en De lofstem uit Lisse, kinderkoor Jong Sursum Corda uit Gouda en ensemble Filomusica. Meditatie: ds. G. Clements.

Kapelle

Kerstzangavond (i.s.m. de Zeeuwse afdelingen van Helpende Handen) op **woensdag 17 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Petrakerk van de Geref. Gemeente van Kapelle-Biezeling, m.m.v. samengesteld mannenkoor Zeeland en het Sebanjakoor (bewoners van woonlocatie Sebanja – SILOAH). Naast koorzang is er ook veel samenzang. Opening en sluiting: dhr. C. van den Bovenkamp.

Leeuwarden

Kerstzangavond (met CD-opname) op **maandag 22 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Leeuwarden, m.m.v. het Noordermannenkoor uit Rijssen en enkele instrumentalisten. Meditatie: evangelist S. de Visser. Collecte t.b.v. de evangelisatiepost 'Achter de Hoven'.

Lisse

Kerstconcert op **zaterdag 13 december**, aanvang: 19.45 uur, in de Salemkerk te Lisse, Tulpenstraat 35, m.m.v. het groot samengesteld koor van de Geref. Gemeente, aldaar, bestaande uit mannenkoor David, gemengd koor De Lofstem, jeugd- en meisjeskoor De Jonge Lofstem en jongerenkoor Jesaréla en ensemble Filomusica. Spreekstem dhr. C.A. Wouters. Opening en sluiting: dhr. J.B.K. Lanser. Voor meer informatie: jesarelalisse@gmail.com

Middelburg

Kerstzangavond op **zaterdag 20 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Ter Hoogkerk, Willem Teellinckstraat 3 in Middelburg, m.m.v. de gemengde koren Sursum Corda uit Middelburg, Crescendo uit Kapelle, het kinderkoor Blijde Stemmen uit Middelburg en enkele instrumentalisten. Opening: ds. J.M.D. de Heer. Collecte voor Deputaatschap Bijzondere Noden.

Rijssen

Kerstzangavond (met samenzang) op **vrijdag 26 december**, aanvang: 19.00 uur, in de Noorderkerk te Rijssen, Molentalweg 21, m.m.v. jongerenkoor Sjaloom en enkele instrumentalisten. Meditatie: student W. Mouw.

Veenendaal

Kerstconcert op **zaterdag 20 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Adventkerk, Vijftienmorgen 51, Veenendaal, m.m.v. gemengd koor Met hart en stem, tienerkoor Jedidjah, kinderkoor De Kleine Harp, instrumentaal ensemble Con Passione en enkele instrumentalisten. Collecte t.b.v. Bijzondere Noden.

Zwijndrecht

Kerstzangavond op **zaterdag 20 december**, aanvang 19.30 uur, in de Oude Kerk van Zwijndrecht, m.m.v. mannenkoor Groot Rotterdam met organist Jaap Boer, kinderkoor Harpe Davids uit H.I. Ambacht, muzikaal ensemble Scherzando uit Dordrecht. Appelwoord door dhr. K. Bel. Collecte t.b.v. Inloop- en Bijbelhuis "In de Gouwstraat" te Rotterdam.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 14 DECEMBER 2014

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. M.J. van Gelder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Vischer; Apeldoorn 15.30 uur (H.D.) ds. G. van Manen; Arnhem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur (H.A.) ds. A.B. van der Heiden; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 19.00 uur ds. J.M. Kleppe; Berkenwoude 10.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 16.30 uur ds. J. Driessen; Boskoop 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Breda 19.00 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 18.30 uur stud. W.A. Zondag; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 15.30 uur stud. H. van der Heiden; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.15 uur ds. A.P. Baaijens; Enter 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur stud. H. Brons; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. M. Joosse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. R.A.M. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 18.30 uur ds. H.A. van Zetten; Hoogeveen 19.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezelinghe

15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. H.A. van Zetten; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 17.00 uur ds. C. Harinck; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 10.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur stud. M.H. Schot; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A.J. Gunst; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. L. Terlouw; Poederoijen 14.30 uur ds. W.J. Karels; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. G. Pater; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 15.30 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 14.30 uur

ds. S. Maljaars; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. P. Melis; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermaalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Westzaan 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Wierden 15.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 15.30 uur ds. P. Mulder; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur stud. H. Brons; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. M.H. Schot.

■ DINSDAG 16 DECEMBER 2014

Boskoop 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Spijkennisse 19.45 uur ds. J.J. van Eckeveld.

■ WOENSDAG 17 DECEMBER 2014

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. W. Silfhout; Beekbergen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hilversum 19.45 uur ds. M. Mondria; Hoofddorp 19.45 uur ds. A. Vermeij; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. Schipper; Ouddorp 19.30 uur ds. D. de Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Belzen; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld.

■ DONDERDAG 18 DECEMBER 2014

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Schot; Beekbergen 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Meeuwen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Naaldwijk 19.45 uur ds. M. Mondria; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Poortugaal 15.15 uur (huw.bev.) ds. G. Pater; Zwijndrecht 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

VRIJDAG 19 DECEMBER 2014

Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Middelburg-Centrum 14.15 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 DECEMBER 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de

Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Voor een **deskundig en helder belastingadvies** bent u bij ons op het goede adres. Ook kunnen wij uw **belastingaangifte, administratie, jaarverslag en salarisadministratie** verzorgen op discrete wijze en tegen scherpe tarieven!

Fiscaal Economisch Adviesbureau
te Veenendaal

T 0318-556136

E info@fea.nu

I www.fea.nu

ADVERTENTIES

Jong stel **zoekt** in de loop van 2015 een **nette huur/koopwoning in omgeving Kapelle (ZLD)**.
Huur: max. € 600 p/maand
Koop: max. € 102.000
Kunt u ons helpen? Bel ons dan!
06-81029098 / 06-49973596

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08
Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure: 'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende offerte aan.

Wij verzorgen alleen begrafenissen

www.bvtollenaar.nl

In onze gezellige **pabowoning** in **Stolwijk** komen per 1 febr. 2015 weer twee kamers vrij. Er woont nog 1 pabostudente. De woning is 1 minuut van de bushalte en winkels en 5 km van Gouda. Bel voor meer info: 0182-342905.

EDE

Kom luisteren naar het KERSTORATORIUM 'In de volheid van de tijd' op D.V. **dinsdag 23 december**, aanvang 19.45 uur, in de Oude Kerk te Ede.
Ref. Jongerenkoor Chenánja o.l.v. Jan Hendrik van Schothorst. M.m.v. Annejaap Soldaat (tenor), Martien van der Zwan (orgel), Leander van der Steen (vleugel), Chr. Ensemble Parlando. Entree € 5,- en kinderen t/m 12 jaar gratis. Hartelijk welkom!

Kerstvakantie in **SAUERLAND**?
www.GEND-RECREATIE.com voor ruime 4-sterren vakantievilla in het SAUERLAND tot 27 pers.

In de **kerstvakantie** er even tussenuit? Te huur onze riante vakantiewoning voor 2-8 personen in Borssele (**Zeeland**). Rustig gelegen. Van alle gemakken voorzien. Rolstoelvriendelijk.
Voor meer info: 06-46715178.

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen? Voor € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en recreatieactiviteiten voor jong en oud. Meer info:
www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083.

KAMER TE HUUR IN MOERKAPELLE

Voor studente/verzorgende/verpleegkundige. Met gebruik van compleet ingerichte keuken, badkamer en wifi. Voor info: 06-51526782 of
hjvanmourik@cvanmourik.nl

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383

www.houtsnijwerk.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

• DIVERSE BLOKFLUITEN
• MUZIEKSTANDAARDS
• ROEMEENSE PANFLUITEN
R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

Nieuw verschenen!

De wijzen uit het oosten Kerstverhalen

De verhalen in deze bundel zijn geschikt voor verschillende leeftijden. Ze kunnen worden voorgelezen op verenigingen of in het gezin.

Elk verhaal geeft stof tot nadenken.

Aan deze verhalen bundel werkten mee:

J. van den Berg-Witvliet – *De wijzen uit het oosten*

ds. W.J. Karels – *Die trouwe houdt*

J. Mastenbroek – *De laatste oudejaarsavond van ouwe Nelis*

Ria Mourits-den Boer – *Andrea en haar verdriet*

Lena Visser-Oskam – *Winternacht* en *Een zoon geboren*

Pb. 77 blz.

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

Ambtskleding

- maatkostuums
- preekjassen
- jacquets

Bij aankoop van

3-delig ambtskostuum GRATIS strijkvrij overhemd

- hoeden
- shirts
- schoenen

Koorkleding Rouwkleding

Maak snel een afspraak, we komen graag bij u langs voor persoonlijk advies

Klamar's
FASHION

Klaas Leendert en Marian Blok
's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

Zaterdag D.V. 13 december is onze winkel gesloten i.v.m. familie jubileum

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen
vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

NIEUW VERSCHENEN!!

Waar de liefde woont.
Interviewbundel waarin 10 predikanten bevraagd worden op een onderwerp dat betrekking heeft op Bijbelse opvoeding en onderwijs vanuit gezin, kerk en school.

A. Baars (het gezag van de prediking), A.A. Brugge (huisgodsdienst), J. Joppe (belijdeniscatechese), B. Labee (eenheid in onderwijs in de 'driestar'), G.W.S. Mulder (catechetisch onderwijs), P. Mulder (het belang van gereformeerd schoolonderwijs), D.W. Tuinier (praktiseren van de doopbelofte), enz.

136 pag. € 12,- Bestellen:
Adriaan van Belzen Tel. 0342-421031 / belzen@filtnet.nl

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

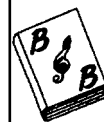
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Het **Duivlands Mannenkoor**, uitgaande van de Gereformeerde Gemeente te Oosterland, is vanwege het vertrek van haar huidige dirigent **op zoek naar een**

DIRIGENT

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met de voorzitter, de heer J. Flikweert, tel. 06-34429043
Zie ook de website
www.duivlandsmannenkoor.nl

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u binnen 14 dagen na verschijning van dit blad richten aan de secretaris, de heer P.J. Donselaar, Weststraat 20, 4306 CN Nieuwerkerk. Of per e-mail: pdonselaar@zeelandnet.nl

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Deel uw zegeningen

Veel vrouwen in Pakistan gaan niet naar school. Bijzondere Noden zorgt ervoor dat jonge vrouwen leren lezen en schrijven. Als ze afgestudeerd zijn, krijgen ze onder andere christelijke lectuur mee.

Bijzondere Noden ondersteunt namens de leden van de Gereformeerde Gemeenten structurele projecten in meer dan 20 landen. Uw bijdrage geeft ons de mogelijkheid om samen onze zegeningen te delen.

www.bijzondereboden.nl
IBAN NL52 INGB 0000 307447

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening
in Bijzondere Noden van
de Gereformeerde Gemeenten

JA, IK WIL...

EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL. DIAMANT € 1347,-

De voordeligste ring **GRATIS**
U betaalt:

€ 719,-*

* Prijswijzigingen voorbehouden.

Huismerk: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE

met meer dan 1000 ringen!

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom, Desiree, Martinshof en Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING (m.u.v. Acredo)

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondermningtreur.nl
info@begrafenisondermningtreur.nl

Begrafenisondermning Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Begrafenisondermning De Jongh

H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam **0184 - 611154**
Waardenburg **0418 - 652039**
Werkendam **0183 - 701017**
Papendrecht **078 - 8200399**

www.begrafenisondermningdejongh.nl

Agathos

- Nette hulp bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

HARKES

Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

G.J. van der Vliet

begravenisverzorging

- Begrafenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl
- Kijk voor meer informatie op www.gjvandervliet.nl

Boekweitweg 22, 8075 CP, Elspeet
06 12934519 - 0577 492830

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

KEUKENHOF SLIEDRECHT

De specialist in handgemaakte keukens.

Maatwerk in landelijke style!

Bezoek onze showroom of kijk op www.keukenhof-sliedrecht.nl

Leegwaterstraat 25

3364 AE Sliedrecht.

Tel: 0184-422297

Barneveldse Begrafenis Vereniging

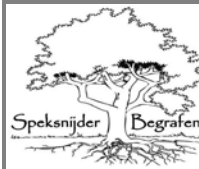
voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

0182 - 35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begravenisverzorging

www.speksnijderbegravenisverzorging.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

VERHUIZERS MET MÉÉR INHOUD

Verhuizen? Kies voor de erkende vakspecialisten van **R. Vlot & Zn.** of **Kattenberg**. Voor particulieren, bedrijven, scholen en (zorg)instellingen; wij kunnen u compleet zorgeloos verhuizen!

VLOT EN KATTENBERG.
Specialisten van huis uit.

WWW.VERHUIZERSMETINHOUD.NL

Kattenberg Verhuizingen
033 - 465 67 75

MONDIAL MOVERS
R. Vlot & Zn Verhuizingen

R. Vlot & Zn. Verhuizingen
0184 - 61 61 66

Op jouw dag...

...stijlvol gekleed!

Bij den Engelsman & van Driel
ga je stralend de deur uit.

Maak een afspraak
zodat privacy is
gegarandeerd

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandeldersprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de
Gereformeerde Gemeenten in
Nederland biedt de SHG zorg
die aansluit bij uw manier van
leven. Bijbelse normen en
waarden vormen daarin de basis
voor uw en onze
dagelijks levenshouding en
mediegebruik.

Kraamzorg

Bel 0187 - 48 91 73

b.g.g. 0342 - 49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg

Bel 0166 - 65 26 05

ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Nieuwe stoelen in
de kerk, zaal of
consistorie?

HOEKMAN
Kantoor & Project

**BUREAUSTOEL-
ACTIE!**

Vraag een
proefplaatsing
aan!

Snel **KANTOOR-
ARTIKELEN** bestellen?

Op werkdagen binnen
24 uur geleverd.

HOEKMAN
Kantoorartikelen.nl

Kijk op piethoekman.nl
voor de speciale actie!

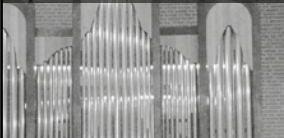
op piethoekman01.nl
Nu voor € 349,00 (incl. BTW).

hoekmankantoorartikelen.nl
Ook voor **facilitaire artikelen**.

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07 - E: info@piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

Reformatoerische Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en),
Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek
(zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen),
Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

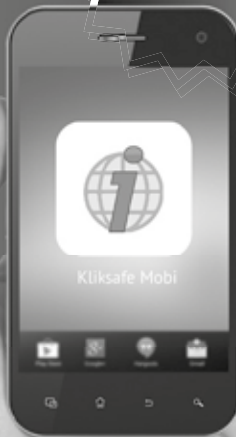
Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl

Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding:
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijik • Doelgericht

kliksafe

Nieuw

Veilig in de trein.

Kliksafe Mobi

Download de app!

Ga naar kliksafe.nl/kliksafemobi

Te huur: **woonruimte** in buitengebied
HARSKAMP.
Voor inlichtingen: 06-51319696.

KOOTWIJKERBROEK: woning te huur.
Jonge vr. of jong stel.
Tel. 0342-441652

HARTELIJK WELKOM OP DE

LANDELIJKE ISRAËLDAG

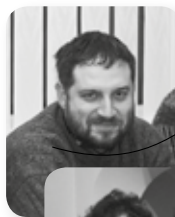
D.V. DINSDAG 30 DECEMBER 2014

De Israëldag zal weer gehouden worden in de kerk van de **Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam**, Brooshoofdstraat 32. Aanvang 10.00 uur, vanaf 9.15 uur inloop met koffie.

Meer parkeermogelijkheden op een paar minuten loopafstand: bijvoorbeeld bij scholencomplex aan de 'Bellefleur'

NIEUW IS DIT KEER: een speciaal kinderprogramma

Dit programma zal in het eerste deel van het middagprogramma in een zaal van de kerk plaatsvinden. Hierin zal de vrouw van ds. Margulis uit Oekraïne een bijdrage leveren. Voor meer informatie hierover, zie onze website www.dep-israel.nl

OCHTENDPROGRAMMA

- Openingswoord door de voorzitter van het deputaatschap, **ds. C.J. Meeuse**
- Bijdrage door **Sasha Zlatoverov uit de Krim** en **ds. Arcady Margulis uit Oekraïne**

met actuele informatie over de situatie en het werk van de kerk in Oekraïne!

- Muzikale medewerking door **jongerenkoor Sjaloom** uit Rijssen.

PAUZE

- Koffie, thee en soep gratis
- Broodjes tegen betaling
- Te koop: boeken en kaarten

MIDDAGPROGRAMMA (vanaf 13.30 uur)

- Deputaat **ds. W. Silfhout** informeert u, naar aanleiding van recente ervaringen, over de voortgang van het werk in Israël.
- Een verhaal uit de geschiedenis van het Joodse volk door deputaat **ds. A. Schot**.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LIDMAATSCHAP VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Kindercrèche

Voor meer informatie hierover kunt u terecht op onze website www.dep-israel.nl

Het belooft een mooie dag te worden.

Graag ontmoeten wij u op D.V. 30 december!